

Stalltipset

1 • 2017

www.delaval.se

Nyhet!
Appen Milk24 för
båsladugårdar där du
får koll på:
- Data om mjölk
- Information i grafer
- Information om kor
- Dela med dig av info
till rådgivare
Läs mer på sidorna 2-3

 DeLaval

Få bättre koll på appen DeLaval

Ett nytt verktyg för dig med båsladugård

DeLaval har tagit fram ett driftsledningsverktyg till dig som har båsladugård. Du laddar helt enkelt ner appen Milk24 till din smarta telefon, kopplar upp dina mjölkningseenheter mot den och vips kan du hålla dig ständigt uppdaterad både om resultat och dina kor! Eventuellt behöver du uppdatera mjölkningseenheterna med blåtand om de inte redan har det.

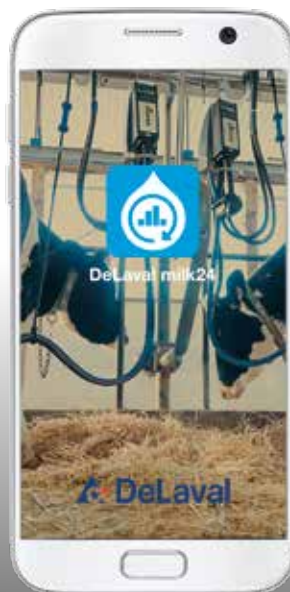
Det är en smart, enkel och effektiv lösning för mjölkproducenter med båsladugård.

Få omedelbar tillgång till:

- Mjölkavkastning för ko/grupp/besättning
- Inkomst av mjölk för ko/grupp/besättning
- Mjölkflödesgraf för ko/grupp/besättning
- Larm – Låg mjölmängd

Din mjölkinkomst presenteras i din egen valuta.

Dela med dig av din information till utvalda rådgivare och/eller veterinärer.

Ladda upp bilder av dina djur till molnet för att kunna jämföra kons hullstatus över tid.

Larm hjälper dig att agera snabbare på sjunkande produktion från enskilda kor.

Grattis till alla mjölkproducenter som fick guldmedalj av kungen i år och grattis i efterskott till alla ni som tidigare tagit emot utmärkelsen. I år var Henrik Norberg som länge arbetat som ladugårdsförman på DeLaval's gård Hamra en av dem och det är vi här på DeLaval naturligtvis stolta över. Det kan ni läsa mer om på sidan 32.

Vi är också stolta över att så många av er vill dela med er av era erfarenheter i Stalltipset. Vi ser en liten trend att många mjölkproducenter bygger på sin verksamhet med köttproduktion eller helt går över till köttproduktion och det hittar ni exempel på i detta nummer på sidan 8, 9, 10 och 11.

Ni hittar också bra tips från mjölkproducenter som använder DeLaval hullbedömningskamera och erfarenheter från automatisk mjölkning med DeLaval VMS™.

Vi har naturligtvis också läsning som bör vara av intresse nu inför sommaren. Våren är det dags att se över ventilation i stallet, att elstängsel är hela och funktionsdugliga samt att vattenkaren är i ordning ute i hagarna. I Stalltipset hittar ni tips och råd. Missa inte den bifogade elstängselbroschyren som visar hela utbudet.

Trevlig läsning i vårvädret!

Hälsningar,
Eva Mårtensson
Informationsansvarig

Stalltipset 1 • 2017

Stalltipset ges ut av DeLaval Sales AB
BOX 21, 147 21 TUMBA. Tel 08-550 294 00

Ansvarig utgivare: Eva Mårtensson

Redaktionskommitté: Hans Andersson,
Susanna Berg

Mats Ingemansson, Eva Mårtensson,
Michael Sandström

Layout: Studio Lume /Katja Konga

Å ditt resultat med den nya Milk24 för båsladugård

Bli proffs med den nya DeLaval milk24 app

En KO-översikt, varje ko är viktig!

Med den nya appen från DeLaval kan du hålla dig ständigt uppdaterad! Du får en översikt över din produktion, en inkomstberäkning och avvikelarm direkt via din smartphone, platta eller dator. Ladda upp bilder av dina kor till "ko-mappen" i molnet så kan du jämföra hullstatus veckor eller månader senare. Du kan ta bilder av hälsoproblem och dela dem med veterinären för att få en snabbare preliminär diagnos.

En användarvänlig app

Milk24 får data från dina mjölkningsenheter via blåtand och sammanställer den i ett användarvänligt format. All data summeras, snittas och sparas så att du kan jämföra dina kors och din besättnings resultat över tid.

Kom igång på några minuter

Milk24 finns tillgängligt för följande mjölkningsenheter: DeLaval MU BLUE och DeLaval MU480. Data från dina kor sparas automatiskt i 'molnet' där du får tillgång till den och kan låta rådgivare och andra att se den om du vill.

Första steget

Det du behöver för att komma igång är:

- Säkerställa att dina mjölkningsenheter är utrustade med blåtand. Om inte kan du enkelt beställa det av din servicetekniker.
- En Android smart telefon för överföring av data till molnet.
- Beställa licens till access till molnet, en engångskostnad.
- Ladda ner appen. Du kan använda appen på flera enheter, så väl Android, Iphone, plattor och laptop.

Data om mjölk per ko/ besättning, lagring i molnet, lättillgängligt för dig.

Interagera med information från din verksamhet genom tydliga grafer och sammanställningar av resultat.

Med mixern utfodrar Martin 15 fler djur med samma mängd foder

Körningsgårde gård drivs av hela familjen Larsson även om det är främst pappa **Sven-Håkan** och sonen **Martin** som sköter de dagliga arbetet. Familjens verksamhet har växt från 30 dikor till 84. Djuren har fått flytta in i ett nytt, rymligt och välplanerat stall på över 2000 m² där det även finns plats för 110 ungdjur. Martin har ett körbart foderbord och har valt att utfodra djuren med en mobil mixer från DeLaval.

FAKTA
OM

GÅRDEN KÖRNINGSGÄRDE,
Uddebo

Ägare: Sven-Håkan och Christina Larsson

Areal: 155 ha åker och bete

Antal djur: Just nu 75 kor. Mål 84 kor och 110 ungdjur

Ras: Simmental och Charolais

Inget spill när fodret mixas

– Jag märker stor skillnad på hur djuren får i sig fodret nu när jag mixar. Tidigare ställde vi ut rundbalar och de fick äta direkt från dem men det blev mycket spill som vi fick slänga. Nu när jag mixar balarna blir det lättare för djuren att få i sig det och jag har i princip inget spill alls. Mina beräkningar är att samma mängd foder nu räcker till 15 fler djur. Att de har lättare att få i sig fodret bidrar också till bättre tillväxt. Vi mixar i halm och helsäd i gränsensilaget och nu kan de inte sortera ut det godaste och alla får samma foder såväl hög- som lågrankade, det är bra. Även

om mixern naturligtvis är en stor investering så är jag övertygad om att det lönar sig i längden. Det är också arbetsmässigt effektivt att köra ut fodret med mixern.

Beslut om framtida generationsskifte blev startskottet

– Satsningen vi gjort är naturligtvis ett väl genomtänkt beslut. Vi hade diskuterat under flera år hur involverade vi barn skulle vara i verksamheten i framtiden. Jag och min syster **Maria** kom fram till att vi ville ta över så småningom och då var det satsning som gällde, berättar Martin.

– Det var 2015 som vi tog beslut att det skulle bli ett nybygge. Vi startade driftsbolaget Körningsgårde Gård AB där vi tillsammans är delägare och vi hade en del idéer men då hade vi ännu inte klart för oss exakt vad vi skulle bygga eller när. Vi tog dock ganska snabbt kontakt med **Håkan Åberg** på DeLaval för att diskutera möjligheter och få in ett kostnadsförslag, berättar Martin. – Vi i familjen hade tagit fram en skiss på ett stall som Håkan Åberg fick utgå från. Vi åkte runt på en del gårdar och tittade. Vi diskuterade många olika möjligheter och svävade ut rätt ordentligt i vissa diskussioner men till slut blev den slutgiltiga ritningen faktiskt mycket lik vår första skiss. Det var ändå nyttigt att ifrågasätta och verkligen gå igenom andra möjligheter. Vi känner att vi har utforskat olika vägar att gå och vårt beslut är väl underbyggt. Samarbetet med Håkan har fungerat

riktigt bra. Det var aldrig några problem att få tag på honom. Svarade han inte på en gång så ringde han snabbt tillbaka. Han la upp en leveransplan innan och utrustningen fanns på plats i tid. Om något saknades tog Håkan ansvar och såg till att det kom fram snabbt. Det är värt mycket. Det är ju inte klart bara för att man har skrivit på. Man måste få hjälp under lång tid och det fungerade jättebra med Håkan, berättar Martin.

Utmaningar är till för att klaras av

– Marken där stallet skulle byggas krävde mycket förarbete. Den sluttade brant och där var fuktigt. Det tog sin tid att få ytan där stallet skulle stå jämn och fin och det krävdes dikning för att få bort fukt. Det tog ganska precis ett år från att vi tog kontakt med Håkan tills vi kunde börja bygga stallet. Det var i april 2016 som bygget kunde starta på riktigt. I november kunde vi ställa in djuren.

Nu är ett fullt stall nästa mål

– Att gå från 30 kor till 84 är också en utmaning. Vi sparade naturligtvis alla de småkvigor vi fick själva men vi fick också lov att köpa in för att det inte skulle dra ut för mycket på tiden. Nu har vi 75 djur som ska kalva här i vår så det närmar sig. Men man måste vara uthållig för det tar ju närmare två år nu innan vi ser inkomsterna av arbetet. Vi har köpt in en del tjurkalvar också för att utnyttja ungdjursdelen av stallet så mycket vi kan.

Martins målsättningar med nybygget

– Vi ville få ett rationellt stall som är lättskött där djuren trivs. Ett stall där kalvarna mår bra så att de växer som de ska. Det ska vara lättskött för vi är bara två som sköter verk-

För dig som har mjölkproduktion eller köttproduktion med körbara foderbord är en DeLaval mobil mixer en perfekt lösning. Fördelen med en vertikal mixer är att det enkelt går att mixa hela rundbalar i den. Fodret blir välmixat, luftigt och smakligt för djuren. Detta bidrar till mindre spill och bättre foderintag vilket ger både hög mjölkproduktion för mjölkkor och bra tillväxt för köttdjur.

Snabb, grundlig mixning

De starka, vassa knivarna kan ställas in efter behov. Det säkerställer högkvalitativt foder och en snabb, jämn mixning. Som tillval finns extra starka övre knivar som underlättar mixningen av lätta balar.

En förstärkt, stabil botten

Behållarens botten är förstärkt för att ge ett stabilt mixningsutrymme och lång livslängd.

OptiSteel som tillval

Vid frekvent användning, dvs mer än fem gånger per dygn rekommenderas tillvalet OptiSteel som innebär ytterligare förstärkning av nederdelen av sidoväggarna med 6 mm tjock OptiSteelplåt. Även skruven kan levereras med OptiSteel för ökad livslängd.

Olika storlekar

DeLaval mobil mixer VDMA finns i storlekarna 16, 19 eller 22 m³.

Martin Larsson utfodrar med en DeLaval mobil mixer VDMA.

samheten och det är inte på heltid. Vi tycker att vi uppnått vad vi ville och vi är nöjda med stallet. Det är rymligt och ljust och tyst. Vi hade höga förväntningar från början och de infriade sig. Det blev bra. Det är faktiskt inget som vi ser vi kunde gjort så mycket bättre. Det enda är kanske att vi skulle haft en väderstation kopplat till de höj- och sänkbara gardinerna. Det var ett medvetet val för att hålla nere kostnaderna men nu ser vi att det skulle

varit bra att kunna få mer ljus fina dagar även om inte vi är på plats för att veva ner.

Martins råd till dig som funderar på att bygga

Det viktigt att åka runt och titta på gårdar och bilda sig en egen uppfattning. Vi var på fem olika gårdar. Det var lagom för oss. Det är viktigt att verkligen fundera igenom olika aspekter av stallet. Tänka igenom grin-

dar och gångar som man ska gå i dagligen. Det ska vara smidiga lås och lätt att öppna och stänga. Tänk igenom din arbetsmiljö och satsa på den, du vill inte gå och reta dig på saker varje dag sedan. Ha t ex fjärrstyrd öppning av portar du kör traktorn igenom istället för att behöva hoppa ut och öppna och stänga. Det är värt mycket och sparar tid och kraft.

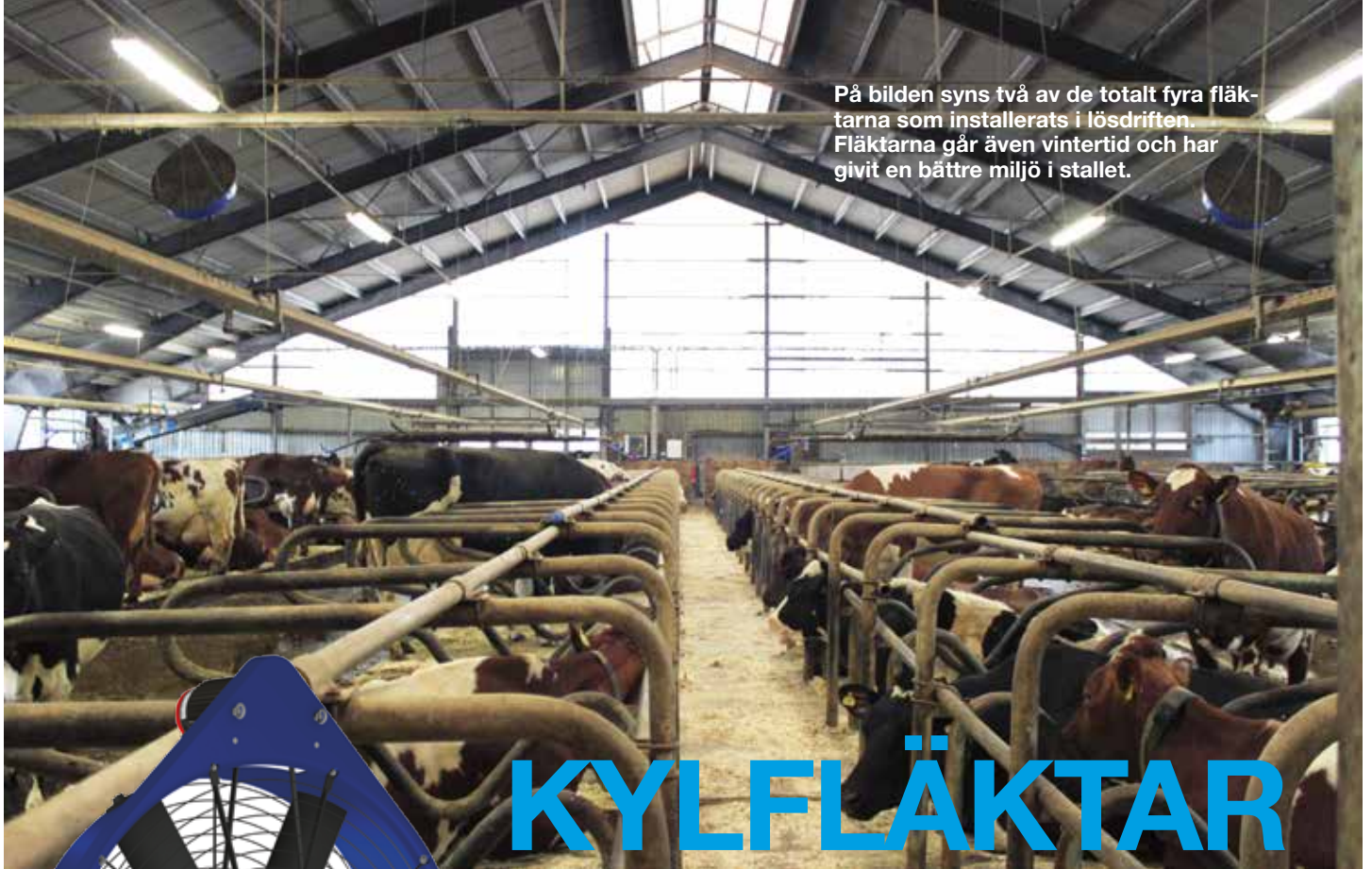
Den mobila mixern tar hela rundbalar.

Fodret är väl mixat. Djuren sorterar inte längre och samma mängd foder räcker till 15 fler djur än tidigare.

På bilden syns två av de totalt fyra fläktarna som installerats i lösdriften. Fläktarna går även vintertid och har givit en bättre miljö i stallet.

KYLFLÄKTAR som förbättrar dräktighets- resultatet

2012 var det året som Ulf Gustafsson köpte gården Bökemåla, strax utanför Ruda i Kalmar län. Sonen Henrik har idag huvudansvaret för driften. Stallet och mjölkkningsanläggningen är från 2007. Vid övertagandet fanns det en hel del som inte hade blivit slutfört och det var mycket att ta tag i. Ett problem som behövde lösas var svårigheten att få korna dräktiga under sommaren. Det blev dåliga brunster och även en del problem med mastiter och familjen bedömde att en starkt bidragande orsak var hettan i stallet.

Första tiden

– Att få till en bra foderhantering och bra plansilos blev vår första prioritet när vi hade tagit över gården, berättar Ulf. Bandfoderfördelare fanns levererat till gården men var inte installerat. Det tog vi tag i och fick igång. Det effektiviserade arbetet med fodret, berättar Ulf.

Vi hade sedan tidigare gården Sibbetorp som ligger en bit bort med ett uppbundet stall. När vi tog över gården Bökemåla gjorde vi så att gamla gården får husera sinkor, kalvningarna sker där och kalvstallet är där. Min fru **Helena** sköter kalvarna tillsammans med vår dotter **Johanna**. Det blev en del arbete med att få ordning på rutinerna eftersom vi även föder upp de flesta tjurkalvar tills de är slaktfärdiga. Kvigorna behåller vi en del av medans en del skickar vi till en som föder upp dem och seminarer dem, därefter köper vi tillbaka några av dem.

Dräktighetssiffrorna behövde förbättras. Det blev Henrik som lärde sig driftslednings-

systemet och han har även gått seminaringskurs. – Dräktighetsresultatet låg bara på 26% i början så det blev ett fokusområde, berättar Henrik. Vi har aktivitetsmätning och det fungerar bra, våra anställda är också duktiga på att se brunster. Men till att börja med hade vi inga fläktar i stallet och under värmeböljorna blev det helt enkelt mycket färre brunster och svårt att få djuren dräktiga. De var ute på dagen och när vi tog in dem vid 15.00 så var det hett i stallet. De blev stressade av värmen.

Frekvensstyrda kylfläktar

– Vi bestämde oss för att installera kylfläktar för att korna skulle må bättre. **Fredrik Pettersson** från DeLaval visade oss den senaste modellen, DeLaval kylfläkt DDF1200 med frekvensstyrning. Vi lät installera fyra stycken i stallet för att täcka en yta på 40 x 33 meter och nu är luften mycket bättre. Även om temperaturen är hög gör luftflödet att det känns mycket svalare. Vi kör fläk-

**FAKTA
OM****BÖKEMÅLA**, Ruda

Ägare: Ulf, Helena, Henrik, Johanna och Simon Gustafsson

Antal medarbetare: två anställda

Areal:

Antal djur: 143 mjölkande

Raser: SRB (50%), Holstein (30%) samt Procross (20%), som är en blandning av SRB Holstein och Montbéliard .

Avkastning: 10 500 kg ECM

Celltal: ca 130 000

Mjölkningsutrustning : DeLaval fiskbensstall

Henrik och Ulf Gustafsson driver mjölgårdarna Bökemåla/Sibbetorp tillsammans med Helena och Johanna (ej på bild)

tarna på lågt varv även på vintern för att få rörelse i luften. Fläktarna installerades i juli förra året så det blir till sommaren i år som vi verkligen kommer att se resultatet. Vi hoppas att det bättre klimatet ska ge jämnare dräktigheter. Nu är vi upp i dräktighetsresultat på 75%. Vi siktar på ett jämnt resultat med ca 17-18 kalvningar per månad. Nu har vi också köpt en DeLaval stallkamera som ska riktas från gropan ut i stallet. Vi vill kunna se vad som händer i stallet vid mjölkning. Det är framförallt en säkerhetsåtgärd, att ha koll på djuren och att se att medarbetarna är ok. Det är dålig täckning på mobiltelefoner i stallet. Får man inte tag på personen vill vi gärna kunna kontrollera via kameran att allt är som det ska.

Nykalvade kommer igång bra i VIP-grupp

Stallet har fyra skrapgångar och två foderbord. Vi har delat in djuren i tre grupper. Två stora och en liten VIP-grupp på 15 kor för de nykalvade. När vi tar hit korna från den uppbundna ladugården så fungerar det mycket bättre om de får gå i VIP gruppen en period innan de släpps in i stora gruppen. Då kommer de igång bra och mjölkar bra. Efter en tid flyttar vi ut dem i de stora grupperna.

Fler projekt på gång

Det är alltid saker som behöver förbättras. Vi ska bygga om utfodringen igen och lägga till en tvärtransportör som lastar upp fodret bättre. Kalvstallet börjar bli lite trångt, vi funkar på att bygga ett nytt. Vi har att göra, konstaterar Ulf och Henrik.

Denna ko är en Procross

**FAKTA
OM**

Att investera i kylfläktar betalar sig på ett till två år

En mjölkko börjar lida av värmestress redan vid +22°C. Värmestress minskar mjölkproduktionen med 10-20%. Genom att investera i kylfläktar eliminerar du risken för värmestress.

DeLaval kylfläkt DDF1200 med frekvensstyrning. Med frekvensstyrning av fläktarna anpassas luftströmmen efter temperaturen i stallet. När temperaturen når det inställda minimivärdet kommer fläkten att starta på lägsta hastighet. När temperaturen stiger ökar fläkthastigheten tills maxhastigheten är nådd. Med DeLaval frekvensstyrning minskar du energiförbrukningen med ca 70%. **Pssst! Den är väldigt tystgående.**

Nytt rationellt stall hos nyblivna nötköttsproducenter

FAKTA
OM

LUTARP, Aneby

Ägare: Peo och Anette Lägervik

Areal: 55 hektar åker, 35 hektar bete

Antal djur: 40 dikor

Ras: Hereford

Peo och Anette Lägervik är mjölkproducenter som har sadlat om och blivit nötköttsproducenter. Tanken att det skulle bli så har de båda haft länge. Planen var att växla om när Peo fyllde 55 och så blev det också. Hur roligt det än är med mjölkkor så var det dags för en förändring.

– Det var 2012 strax efter jul som jag kände att jag hade mjölkat färdigt. Jag gick in Anette och sa, ”Nu säljer vi korna”, berättar Peo. Det gick fort när beslutet väl var taget, i maj 2013 försvann de sista mjölkorna från gården. Sen var det dags för nästa fas i livet och det var kött djur. Att det skulle fortsätta finnas djur på gården var självklart. Vi kunde inte tänka oss att leva utan att ha djur på gården, det är livet! Vi trivs när vi går i stallet och ser till djuren. Där hämtar vi kraft, fortsätter Peo och Anette nickar instämmande.

Avel är ett stort intresse

– Vi vill bygga upp en renrasig kött djursbehandling för det är så roligt med avelsarbetet. När vi hade mjölkkor hade vi renrasiga SRB kor och det är till och med en av våra kor som stått modell för SRB föreningens logga, berättar Peo. Nu har vi renrasiga Hereford djur och vi är kravcertifierade. Vi tycker att vi har lagom många djur nu, vi hinner lära känna djuren och de blir lugna, tillgivna och lättskötta.

Förändringar i stallet behövdes

– Vi kunde bara ha ca 20 dikor i det gamla stallet och vi ville ha 40 kor. Vi började med att försöka rita om det gamla stallet men slutsatsen blev att det skulle bli dyrt och ändå inte rationellt att jobba i. Hösten 2015 kom vi fram till att det skulle bli bättre att bygga ett helt nytt stall. Målet var att ha plats för ca 40 kor och därmed få 40 kalvar per år. **Lars Karlsson** från DeLaval presenterade ett förslag som vi blev nöjda med.

Lättskött nytt stall

Peo hade fokus på bra arbetsmiljö och säkerhet, han hade mycket idéer om hur grindar och gångar skulle placeras för att det skulle bli lättarbetat.

– I tvärgångarna finns grindar som gör att det är enkelt att stänga in djur för vägning, seminering mm. Vi väger dem när de föds, därefter kontrollerar vi 200-dagarsvikten då de avvänjs. Då får vi samtidigt en uppfattning om hur mycket kon har mjölkat, vilket säger oss hur bra diko hon är. Sedan väger vi kalvarna igen efter 365 dagar och då kan vi räkna ut hur de tillgodogör sig fodret.

Det är väldigt enkelt att öppna ett område i stallet och flytta djuren och därefter stänga

igen. Vi kan flytta runt djuren mellan de olika områdena i stallet mycket enkelt. DeLaval kunde leverera bra lösningar på allt som vi tyckte var viktigt. Vi är jättenöjda med stallet, konstaterar Peo.

Verksamheten är anpassad till gårdens areal

Det antal djur vi har nu passar gårdens storlek. Vi får ut tillräckligt med foder och bete för dem. Det blir ett bra kretslopp. Vi byggde ett stall med liggbås och skrapgångar mycket för att få flytgödsel eftersom vi är en kravgård. Flytgödseln är därför mycket värdefull för oss. Brunnen fanns redan sedan vi hade kor. Det gödsel vi får ut räcker till våra åkrar, så det blir verkligen ett kretslopp. Det enda vi köper är mineralfoder och saltstenar. Det känns bra att verksamheten är självförsörjande.

Inredning och utgödsling från DeLaval

Utgödslingen från DeLaval är en ACD120F med durarep och den fungerar bra. Nu när kalvningarna är på gång så ser vi noga efter att inte någon ny liten kalv ligger i vägen när skrapan går. Men det tar bara ett par dagar för dem att lära sig att hålla sig undan. Sedan är det ingen fara.

Det nya stallet (till vänster) smälter väl in bland gårdens övriga byggnader.

Ungnötsstall med en ovanlig ventilationslösning

Lars och Peter Hilding har en robotgård med en VMS™ och många av er som har VMS™ har säkert noterat att de stadigt ligger i topp på 2-tonsklubbens lista. Men det är inte det denna artikel ska handla om. Familjen Hildings senast projekt har varit ett nytt ungnötsstall. Tidigare såldes tjurkalvarna direkt men med stigande köttpriser och arbetskapacitet över tog Lars och Peter beslut att bygga ett nytt stall och föda upp tjurkalvarna själva. Målsättningen är att kunna ha kvar alla tjurkalvar och nu finns plats för 70 stycken. Första gruppen kommer att säljas nu i juni då de blivit 18 månader.

Håkan Åberg från DeLaval fick uppdraget att rita ett förslag. Resultatet blev ett stall där en sida har sex boxar för sex eller sju kalvar i varje och två behandlingsboxar. I kalvboxarna är det gummimatta CM17 och i ändarna en plastspalt där gödsel kan skrapas ner. Under är det en vanlig DeLaval tryckutgödning. Varje morgon skrapar Lars alla boxar och det går snabbt. På andra sidan är det 4 grupper som är åldersanpassade med

liggbåsavskiljare CC1800 i passande storlekar. Ryktborstar är installerade i varje avdelning. I den minsta är det en kalvborste. Det håller djuren rena och fina och de har en aktivitet som de gillar.

Säkerhet i fokus

Stallet är lättarbetat också tack vare genomgångsgrindar som gör det lätt att gå mellan liggbåsräderna. Det gör det lätt att ströa och

Lars och Peter Hilding samt Håkan Åberg (DeLaval) i det nya ungnötsstallet på Hildings Lantbruk.

FAKTA
OM

HILDINGS LANTBRUK,
Värnamo

Ägare: Lars och Peter Hilding

Mjölkningsutrustning: 1 VMS™

Modell: Supra (med OCC)

Kottrafik: Feed First

Antal mjölkande: ca 75

Antal årskor: 90

Celltal: 200 000

Produktion: 12 000 ECM/år

Antal mölkningar: 2,6 per ko och dygn i snitt

Ventilationsgardiner har kombinerats med frånluftsfläktar i trummor.

det blir en säker arbetsmiljö. – Vi vill inte behöva gå bland tjurarna, berättar Lars.

Specialkombinerad ventilation

Det nya stallet är en förlängning av ett äldre stall men den nya delen har betydligt bättre takhöjd med mer ljus och rymd än den gamla. Här har ventilationen kombinerats på ett ovanligt sätt med stora ventilationspaneler utmed väggar, som ger mycket ljus och stora mängder tilluft, tillsammans med DeLaval frånluftsfläktar i trummor för att säkerställa en bra luftväxling under årets alla dagar.

– Nu har vi en riktigt bra miljö till de små. Vi har haft -20 grader och det var ändå torrt och fint i stallet, konstaterar Lars Hilding nöjt.

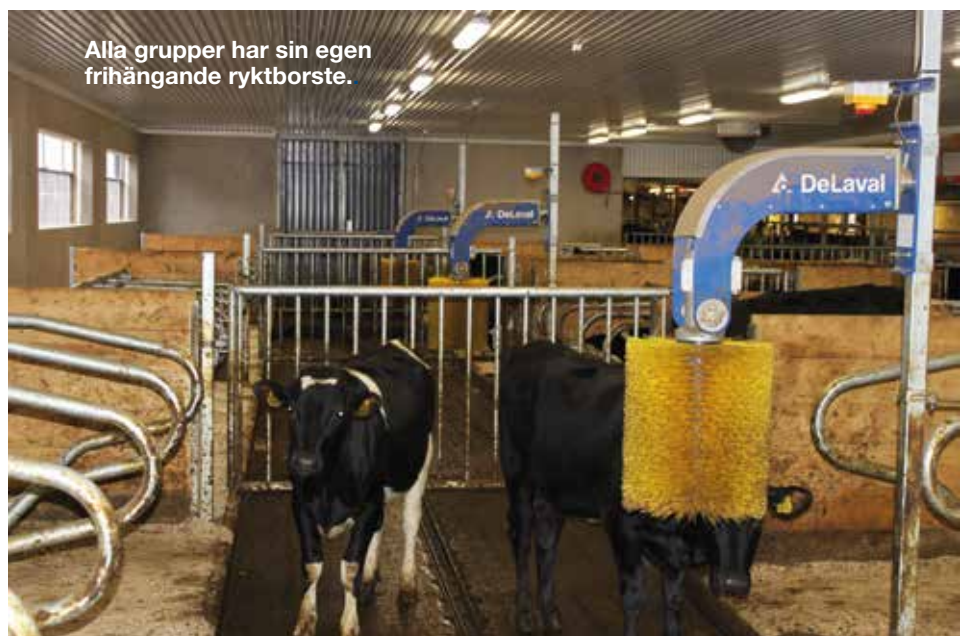
Boxarna för de minsta kalvarna har plastspalt som gör det lätt att skrapa rent.

Automatiserad utfodring

– För att få en effektiv utfodring har vi installerat en 12 kubiks mixer och en distributionsvagn med kraftfoderficka från DeLaval. Vagnen är automatisk och går på räls med strömskena längs hela foderbordet. På sidan med ungnötsgrupper, utfodras det längs hela längden och på den andra sidan har markörer satts upp så att det utfodras precis vid varje öppning i kalvboxarna.

Nu har gården välplanerade och lättskötta stallar. Arbetsfördelningen är tydlig, pappa Lars sköter nu ungdjur och ungnöt och Peter sköter korna. Om det blir någon kris kan sonen Jonas rycka in men det behövs sällan.

– Nu är vi färdiga med bygge för ett tag. Verksamheten är nu anpassad till vad vi klarar av att hantera och vi är jättenöjda, avslutar Lars och Peter.

Alla grupper har sin egen frihängande ryktborste.

HÖGRE SLAKTINKOMSTER

tack vare hullbedömnings- kameran BCS

FAKTA
OM

BRUATORP, Söderåkra

Ägare: Britt och Gilbert Johansson

Antal djur: ca 150 mjölkande

Avkastning: 10 600 ECM

Typ av kotrafik: Feed First

Antal mjölkningar/ko/dygn: 2,3

Start av VMS™: 2 VMS™

Utfodring: Utfodring med distributionsvagn. Foderstaten består av gräs och majs samt kraftfoder i foderstationer och VMS™.

Få bättre kontroll på sambanden mellan djurens mjölkavkastning, foderintag och hull var **Britt** och **Gilberts** målsättning när de köpte en DeLaval hullbedömningskamera BCS i december 2015. De ville helt enkelt kunna analysera sin besättning på ett bra sätt. Hullbedömning av djuren är en bra värdemätare på djurens kondition och det blir ytterligare en parameter att använda i samband med foderstatsberäkning.

– Till en början var det dock lite svårt att hitta riktigt bra rutiner för att följa upp olika djur och det var också svårt att ta beslut om vilka åtgärder vi skulle ta utifrån den information vi fick från systemet, berättar Britt.

Vändningen kom när de tog hjälp av **Henrik Norberg**, som erbjuder VMS™ rådgivning på distans. Henrik noterade att djuren generellt låg lite för högt i hull och att det fanns behov av att justera upp antalet mjölkningar för djur i tidig laktation och även att

justera foderstater beroende på var djuren befann sig i laktationen. Resultatet av dess justeringar blev snabbt mer mjölk och en mer anpassad foderstat för varje djur.

Rätt hull vid slakt är mycket lönsamt

Henrik fick också tillgång till gårdens slaktavräkningar och noterade att inkomsterna varierade och att ett visst hullpoäng gav bäst slaktpris. Henrik gav Britt rekommendation att använda hullbedömningskameran till att bestämma bästa slakttidpunkt.

– Vi tyckte Henriks råd var bra och vi började arbeta med att ha rätt status på de djur som vi planerar att skicka till slakt eftersom slaktpriserna nu är så pass höga och att bra hull ger extra bra betalt. Om då hullet låg lågt så planerade vi foderstaterna för att bygga upp hull fram till slaktdatum. Om hullet var bra skickas djuret direkt. Vi började

Britt Johansson går igenom listan över slaktkor en gång i veckan och får veta om de ska gå nu eller få ännu lite mer hull.

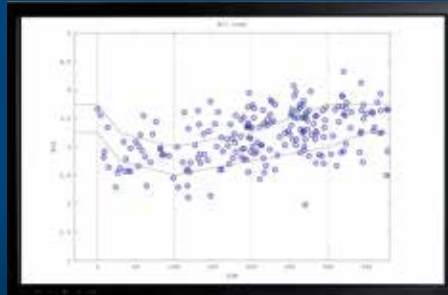
DeLaval body condition scoring BCS: daglig, automatisk hullbedömning av dina kor

Med DeLaval BCS får Du och din Rådgivare automatisk hullbedömningspoäng för alla kor i besättningen. Perfekt underlag för era produktionsdiskussioner.

För mer information kontakta din distriktschef på DeLaval eller din Växa rådgivare.

Upstart och hjälp av Växarádgivare att komma igång ingår i köpet.

VÄXA
SVERIGE

En översikt av läget i din besättning finns hela tiden tillgängligt i driftsledningssystemet DelPro™. Se enkelt vilka kor som sticker ut och kräver åtgärder.

DeLaval

alltså bestämma slaktdatum utifrån djurets hullstatus. Det blev riktigt lönsamt, berättar Britt.

SOP som gör arbetet lättare

DeLaval arbetar med att utveckla hullbedömningskameran och arbetsrutinerna kring den. Arbetet med ett antal olika SOP (standard operation process) är på gång och Bruatorp fick chansen att vara testgård.

– Sedan hösten 2016 har vi testat en ny SOP rutin för slaktdjur från DeLaval som innebär att när vi lägger in en ko på slaktlistan så får vi automatiskt en "att-göra-lista" för samtliga slaktdjur. Listan uppdateras varje dag men det räcker att vi tittar på den en gång i veckan för att se vad vi ska göra med varje enskild ko. Det finns ett antal olika rekommendationer beroende på kons status. Allt från att skicka kon till slakt direkt till att fortsätta mjölka och förändra utfodringen upp eller ner. Jag har lagt in i kalendern i DelPro™ att varje vecka gå igenom listan med dessa kor. Det har gjort arbetet ännu lättare och även om man ibland måste göra undantag så lyckas vi nu väldigt ofta att skicka de djur som ger bäst betalt till slakt. Det fungerar jättebra och nu väntar vi på att DeLaval ska få fram enkla SOPar att använda både i början och mitten och slutet av laktationen, berättar Britt.

FAKTA
OM

SOP till hullbedömningskameran

De SOP rutiner för hullbedömningskameran som testas på Bruatorp är anpassade till DelPro™ 5.1 eller högre. När testperioden är slut kommer dessa SOP att göras tillgängliga för kunder med kameran.

On-line rådgivning för VMS™ ägare

Henrik Norberg som varit ladugårdsförman på Hamra gård erbjuder rådgivning för VMS™ ägare. Henrik kopplar upp sig mot ditt system och går igenom läget. Därefter kan Henrik föreslå förbättringsåtgärder av olika slag.

För mer information kontakta

Henrik Norberg

E-post: henrik.norberg@delaval.com

Telefon: 070-353 45 90

Djurnr	Namn	Gruppnamn	Cull Decision Reason(1)	Hulpöing igår BCS	Senaste hulpöing 2v-trend flytande	BCS mjölmängd
BCS mjölmängd Mjölka vidare						
1138	KRONA	Vms kor	35 Högt celltal	3,4	0,12	Mjölka vidare
1328	STJÄRNA	Vms kor	04 Maststjuverfel	3,9	0,10	Mjölka vidare
BCS mjölmängd Stor ökning av energirik						
1078	STJÄRNA	Vms kor	18 Svärmjölkad, exteriör	3,6	0,06	Stor ökning av energintag mjölka vidare
1218	ROSA	Vms kor	18 Svärmjölkad, exteriör	3,1	0,04	Stor ökning av energintag mjölka vidare
BCS mjölmängd Till Slakt						
1162	EKA	Vms kor	19 Svärmjölkad, nedsläpp	3,9	0,14	Till Slakt
1195	Froken	Vms kor	02 Nedsatt fruktsamhet	3,7	-0,02	Till Slakt

En företagare med många järn i elden

Service tekniker Filip Klintgärde finns på plats under uppstarten.

Malin Gustavsson tog över huvudansvaret för mjölkgården Östraby Skattegård redan när hon var 20 år. Nu är hon 25 och en hel del har hunnit hända både på gården och i livet. Malin är en företagare och entreprenör med mål och visioner. Det är det många som märker och hon har hunnit bli årets Kronobergare och även fått Ung Växtkraftstipendium av Länsförsäkringar och LRF Ungdom. Nu har hon nyligen låtit installera en mjölkkningsrobot VMS™ i stallet och vill lägga sin kraft och energi på att utnyttja utrustningens funktioner till max för att förbättra verksamheten ännu mer.

Vad blir dina första åtgärder för att förbättra verksamheten?

– Jag har bestämt mig för att starta ett gårdsråd med externa rådgivare. Då tänker jag mig bland annat min foderrådgivare samt en ekonom från LRF. Jag tror att det är bra att ha möten kanske tre gånger om året och då gå igenom verksamheten för att verkligen få konkreta råd om hur jag kan sätta tydliga mål och hur jag kan nå dem, berättar Malin.

Ett mål som jag redan nu har bestämt mig för är att få upp kornas årsproduktion till över 10 000 kg ECM. Ett annat mål är att förbättra kalvhälsan och sedan ska jag titta vad som kan göras med klövhälsan. Det är lätt att vilja förbättra allt på en gång men nu är jag fokuserad på att sätta tydliga mål och följa upp dem. Jag hoppas hinna det nu när jag inte behöver mjölka.

Det känns jätteroligt och spännande med allt nytt, just nu vill jag knappt åka från gården, säger Malin med ett leende.

Hur gick dina tankegångar inför investering i roboten?

Jag började tänka på att byta till robot direkt när jag tog över. Det var ett måste på grund av att jag har problem med ett knä. Det tog nästan fem år innan det blev verklighet och det var sömnlösa nätter innan jag skrev på avtalet med DeLaval. Att det blev DeLaval beror till stor del på bemötandet från säljaren. Jag kände att **Göran Nilsson** från DeLaval var engagerad och verkligen månade om helhetslösningen. Vi hade redan foderstationer från DeLaval och det gick att bygga om dem så att jag kunde ha örontranspondrar. Det var en vik-

tig fördel eftersom jag ville komma ifrån halsbanden. Jag tror att örontranspondrar är bättre på många sätt. Jag märker kalvarna med örontranspondrar och jag kommer att kunna följa dem hela vägen. Jag tror att det är ett framtidssystem att märka dem så. Det kommer många nyheter som involverar örontranspondrar. GPS-spårning av kor på bete är till exempel något som jag hoppas kunna ha i framtiden. Jag också mycket nöjd med de servicetekniker som varit involverade och som finns i närheten. En annan positiv aspekt med att ha robot är att det är lättare att hitta folk som kan hjälpa till när jag behöver åka på aktiviteter utanför gården.

Har du några råd att ge kollegor som funderar på att investera i ny mjölkkningsanläggning?

Börja fundera i tid och titta på så många gårdar som möjligt. Ta råd av kollegorna i branschen. Jag tittade bara på robotgårdar. Ett råd som jag fick och som jag tog till mig var att höja upp roboten så att det är lätt att komma åt under juvret. Eftersom man kan mjölka manuellt med DeLavals robot så är det perfekt att ha det i rätt höjd. Det blir lätt att klippa ett juver om det behövs. Pekskärmen kommer i en bra höjd. Jag trivs med det.

Vad tycker du är den största utmaningen med att driva en mjölkgård?

Lönsamheten är en utmaning, att vara kostnadseffektiv hela tiden och ta rätt beslut. Man måste jobba med det man själv kan påverka. Mjölkspriset kan man inte råda över. Fodret är en hög kostnad, därför satsar vi på att producera mycket bra gräs. Politiska beslut kan påverka och vara utmaningar. Jag är ordförande för LRF ungdom Sydost, Kalmar Kronoberg Bleking. Där får jag mycket information, det är viktigt att hålla sig uppdaterad.

Vad är det bästa med att driva en mjölkgård?

Att det alltid finns något att göra och att det är varierade arbetsuppgifter. Årstiderna varierar och med dem arbetsuppgifterna. Det är också utmaningen att man alltid kan bli bättre som är rolig. Det finns alltid saker att jobba med, förbättra kalvhälsan, förbättra klövhälsan. Möjligheterna att förbättra tar nog aldrig slut.

Dessutom har jag fler verksamheter att jobba med och det ger ännu mer variation. Jag har ganska stor besöksverksamhet på gården. Jag tar emot skolbarn, politiker, ja alla som vill komma och det är ganska många. Jag kommer troligtvis ha ett öppet hus när det blir lite varmare.

Lillasyster som är bagare, hon vann junior SM för två år sedan, tycker att vi ska ha gårdscafé så det kanske blir verklighet så småningom. Men en sak i taget, nu är det mjölkproduktionen och korna som jag fokuserar på, avslutar Malin.

När Stalltipset var på besök var det mitt i arbetet med att starta VMSen och mjölka in korna. Vid sådana tillfällen har Göran Nilsson, distriktschef på DeLaval, som tradition att ta med smörgåstårter.

Malin Gustavsson lägger in spenplaceringar på korna.

FAKTA
OM

ÖSTRABY SKATTEGÅRD, Ryssby

Ägare: Malin Gustavsson

Antal djur: 170 djur varav ca 80 årskor (Ekologiskt)

Avkastning: 9 300 i avkastning nu, 9 900 innan bygget mål är 10000

Typ av kotrafik: Fri kotrafik

Antal mjölkningar/ko: 2,6 i snitt just nu. Vi provar oss fram med foder så det går lite upp och ner

Celltal: ca 200 000 målet är 150 000

Start av VMS™: December 2016

Östraby Skattegård en kall decemberdag.

Produktionsökningen betalar räntorna på investeringen

Från höger: Björn, Viktor, Annika, Jesper. Längst bak: Håkan Åberg

FAKTA OM

STORA FLITTERED, Habo

Ägare: Björn och Annika Nork
Areal: 112 ha åker och 110 ha skog
Antal djur: 65 årskor och ca 57 mjölkande
Avkastning: 11 500 kg ECM/ko/år
Kotrafik: Feed First
Antal mjölkningar/ko: 2,6
Celltal: ca 130 000
Start av VMS™: Februari 2015

Tror du mjölkproduktionen går ner vid övergång till att mjölka med robot? För Björn och Annika Nork blev det faktiskt precis tvärtom när de började mjölka i robot i februari 2015. Produktionen började stiga direkt och den har fortsatt att öka med ca 100 kg/ECM per ko varje månad och har gått från 9 900 kg ECM till 11 500 kg ECM! – Vi är jättenöjda, den ökade produktionen betalar faktiskt hela räntekostnaderna för investeringen, säger Björn.

Nya stallmiljön är bättre för korna

Anledningarna till det lyckade resultatet är naturligtvis flera, berättar Björn. För det första kunde vi bygga utan att djuren blev störda under byggtiden. För det andra hade vi gamla stallet kvar och tack vare det kunde vi vänja in djuren i små grupper så att de snabbt vände sig vid att bli mjölkade i roboten. För det tredje hade vi en grupp kvigor som kalvade strax efter att vi fått igång roboten så de visste inte av något annat och kom snabbt upp i produktion. Vi hade seminerat könssorterat för att få kvigor en tid innan så vi hade så mycket egen rekrytering att vi inte behövde köpa in många nya djur, det bidrog säkert också till att övergången gick smidigt.

Den fina miljön i det nya stallet bidrar till bra djurhälsa och det gör också att korna går upp i produktion. Vi ser att djuren mår

bättre nu och de håller sig mycket renare än i det gamla uppbyggna stallet tack vare bra liggbås och ryktborsten. I roboten har vi ångrengöring av spenkopparna och vi har också celltalsräknare OCC som är ett bra verktyg för att hålla koll på juverhälsan.

Gården Stora Flittered är en välskött familjegård som Björn och Annika driver helt utan anställda. Sönerna **Viktor** och **David** går lantbruksutbildningar på naturbruksgymnasiet Segerstad och de hjälper till på gården under loven. Yngste sonen **Jesper** är också intresserad och hjälper pappa när det behövs.

Bättre arbetsmiljö

Nu med roboten som mjölkar har arbets-situationen blivit lättare och det var en av målsättningarna, berättar Annica. Vi hade pratat länge om att bygga om för att komma vidare i verksamheten och **Håkan Åberg** från DeLaval tog med oss till flera olika gårdar så att vi kunde se olika lösningar och fundera på vad som passade oss bäst.

Bygget blev ekonomiskt

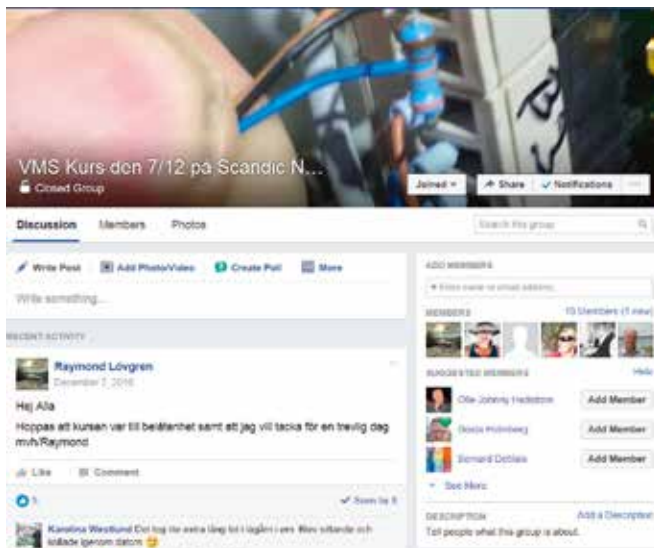
Vi hade lite tur med bygget. Håkan hjälpte oss att få till en riktigt bra ritning där gamla stalllets ena yttervägg används som vägg till den nya byggnaden samtidigt hölls nybygget ändå helt utanför den gamla ladugården så korna blev inte störda alls. Vi kunde använda det gamla mjölkkrummet, kontoret och samma ensilagehantering som tidigare. Dessutom kunde jag göra en hel del arbete på bygget själv och på sätt dra ner på hantverkarnas tid. Sammantaget gjorde det att vi kunde hålla nere kostnaderna på ett bra sätt. Och sedan kom produktionsökningen som ger ökad inkomst, det är klart att vi är nöjda, konstaterar Björn.

Det nya stallet har hydraulisk utgödning under spält och naturlig ventilation med paneler och skorstenar. Den bortre väggen som syns på bilden är väggen till det gamla stallet.

Gå ihop med grannarna och ordna en lokal VMS-kurs

Servicetekniker Raymond Lövgren i Sundsvall samlade ihop granngårdarna via Facebook för en lokal VMS DelPro-utbildning. – Det hela började med att jag hade flera kunder som efterfrågade en VMS kursdag, berättar Raymond, så startade jag helt enkelt upp en Facebook-grupp för att samordna och ta in anmälan av de gårdar som visat intresse.

En vintrig dag i december stod Raymonds servicebil still och istället var han på hel-dagskurs med sina kunder från 4 VMS-gårdar, kursledare för var **Roy Johansson** och **Mats Fellbrandt** från DeLaval. Roy och Mats, som regelbundet håller i kundutbildningar runt om i landet, har med sig övningsdatorer till kursdeltagarna och varje gård har tagit med sig back-up från DelPro-programmet på en USB-sticka för att kunna jobba med gårds-egen data under dagen.

– Det var perfekt att träffas i en mindre grupp och att man känner alla, det ger mer utrymme till att ställa många frågor, säger **Sture Eriksson**, som var en av deltagarna. Och många frågor blev det också under dagen. Vi började dagen med att utbyta erfarenheter kring ökad mjölkproduktion

och sen gick vi in på driftledningsprogrammet och dess finesser. Vi har haft DelPro i ett år så för oss kom detta perfekt i tiden då vi hade mycket funderingar och bland annat fick vi hjälp med att lägga upp rapporter som vi sen kunde ta med oss hem. Förutom att vi fick tillfället att lära oss mer om DelPro var det också roligt att träffa kollegor och utbyta erfarenheter, det är minst lika lärorikt. Det enda felet med dagen var att den gick alldeles för fort, avslutar Sture.

Vill du och dina grannar också lära er mer om hur ni kan utnyttja er utrustning ännu bättre? Vid förfrågningar kan vi ordna specialutbildningar för grupper i ett geografiskt område som vill veta mer om specifikt ämne. Prata med din distriktschef om du vill gå på kurs nära dig.

Nyheter våren 2017

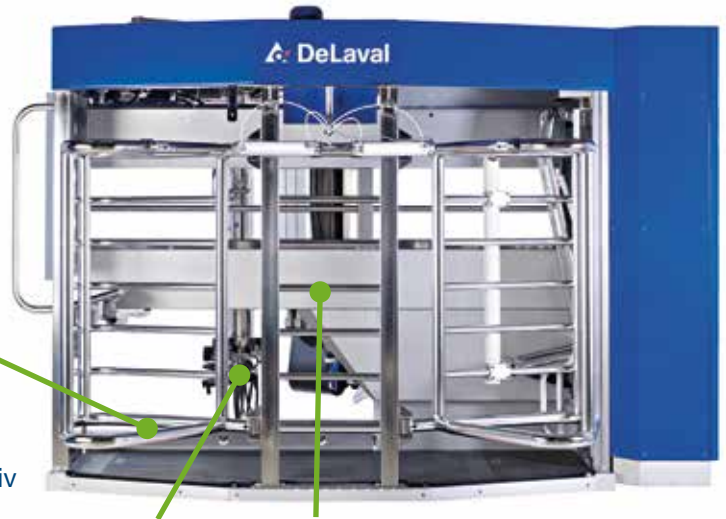
– DeLaval VMS™

Vår mjölkingsrobot DeLaval VMS™ modell 2017 har utrustats med några intressanta nyheter.

Klövspolning

Ett tillval som är nytt för 2017 och som har fokus på förbättrad hygien är spolutrustning som rengör de bakre klövarna med vatten under tiden som kon mjölkas. Rengöring av klövarna med vatten har visats ge en reducering av DD's (Digital Dermatitis) med 25% enligt försök.

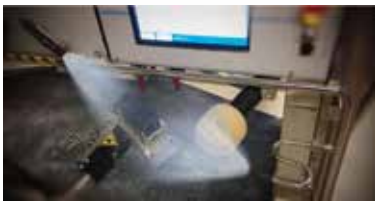

Kameraspolning

Ett annat nytt tillval för förbättrad hygien och funktion är en extra effektiv spolning av kameran som sker mellan mjölkningarna. Två munstycken sprayar vatten på fronten och baksidan av kameran mellan varje ko. Perfekt för gårdar med risk för rester av sand eller mycket jordpartiklar som fastnar i juvret.

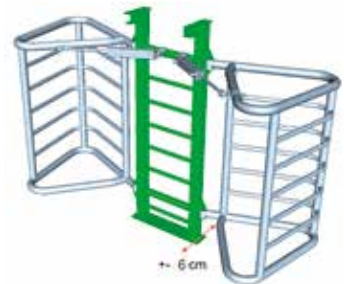
Flexibel boxstorlek

För dig som har en besättning med mycket stora kor eller kanske tvärtom med små djur så introducerar vi nu en flexibel box som kan variera i bredd. Lösningen gör det möjligt att ändra VMS™-boxens bredd genom att från standardläget antingen öka den med 60 mm eller minska med 60 mm.

Ny storlek på bufferttank till VMS™

Sedan tidigare har DeLaval ett brett sortiment av olika lösningar med bufferttankar för oberoende hämtning av mjölken. Nu finns det även en mindre modell på 300 liter som lämpar sig för gårdar med en VMS™. Genom att installera en bufferttank kan mjölkningen fortgå utan avbrott även när mjölkbilen tömmer kyltanken.

DELAVALS EUROPEISKA LAGER FLYTTAR

Nya behov och olika förbättringsprojekt har lett till att DeLaval flyttar Europalagret till nya lokaler ca 50 km från det gamla. Flytten kommer att ge många förbättringar som till exempel:

- ✓ Förbättrade kvalitetssäkringsprocesser
- ✓ Design för energieffektivitet och miljömässig hållbarhet
- ✓ Förbättrade säkerhetsnormer för hantering av produkter

Den stora flytten kommer att ske under våren och det kommer att påverka leveranstiderna under några månader! Leverans kommer att ske under hela perioden, dock förlängs leveranstiderna med två dagar på grund av detta. Vi hoppas på förståelse från er alla.

DeLaval robotskrapa RS450S – nu med SPRAYFUNKTION!

DeLaval robotskrapa för spaltgolv RS450S är stor och stark för att kunna rengöra stallet på ett effektivt sätt och även kunna stå emot eventuella stötar från djuren under sina körningar. Storleken gör att den rymmer en stor motor och två stora batterier av typ AGM 24 V på 100 ah vardera som klarar många och långa arbetstimmar.

För en mer hygienisk ladugård

De största fördelarna med att regelbundet ta bort gödsel från spaltgolv är att det ger bättre hygien och bättre klövhälsa. Många föredrar en robots systematiska rengöring av spalten framför ett fast skrapssystem; varje område blir rent vid rätt tidpunkt. Det djurvänliga robotutgödslingssystemet fungerar också i alla typer av planlösningar och är lätt att anpassa när du vill göra ändringar i körschemat.

Nyhet – sprayfunktion

Nu har gödselroboten utrustats med vattentankar och spraymunstycken som sprayar vatten både bakom och framför skrapan. Vattnet löser upp torkad gödsel och hjälper därmed till att få stallet ännu renare.

DeLaval beredskap byter växelsystem under våren 2017!

DeLaval kommer att modernisera det system som används för att hantera inkommande samtal till vår beredskap och vår målsättning är det ska vara klart innan sommaren. Detta är ett förbättringsarbete som kommer att ge dig som kund en snabbare och bättre respons i de fall då du behöver komma i kontakt med beredskapspersonalen.

Den största förändringen blir att när du ringer på dagtid kommer du att få höra ett meddelande som ber dig att göra ett par knappval och det kommer att finnas

en telefonsvarare där du ska lämna ett meddelande om det inte går att omedelbart nå den du söker.

De val som du kommer att behöva göra via knappval är för att bestämma vilken region ditt samtal ska kopplas till och skulle du mötas av en telefonsvarare så är det för att serviceteknikern som har beredskapen är upptagen med en annan kund. Lämna då ett meddelande på telefonsvararen så kommer du att bli kontaktad så snart vi bara kan. Fördelen är att vi kan hantera samtalen i den

ordning det har kommit in och du som kund behöver inte försöka flera gånger.

Det nya systemet kommer att innebära att du som kund får en bättre och snabbare service.

Ville Eklind

*Manager Installation and
Technical Support
Sales*

Ett tillskott tillverkat av naturligt kol

Feedtech™ Carbogel

KALVAR MED GOD HÄLSA och bra tillväxt ger friska högproducerande mjölkkor. I dagens allt större besättningar kortas arbetstiden som läggs på varje kalv ner. Det blir därför viktigare att hitta smarta lösningar för en effektiv kalv-uppfödning. Om du tar hand om dina kalvar kommer de att ta hand om dig. Att föda upp kalvar till friska, fruktsamma kvigor och produktiva mjölkkor är en nyckelfaktor för framgång i din mjölkproduktion. DeLaval erbjuder effektiva kosttillskott som hjälper dig att förebygga problem.

Feedtech™ Carbogel är ett kompletterande foder för kalvar tillverkat av naturligt kol från ek.

Fördelar

- Naturliga ingredienser
- Snabbt synligt resultat
- Utformad att binda enterobakterier och mykotoxiner
- Stöd för skydd av tarmväggarna
- Rekommenderas att användas i kombination med Elektrolyter

Före dosering

1 dag efter dosering

3 dagar efter dosering

Art nr 92065364 Carbogel 300 ml
Art nr 92065363 Ingivare (kalibrerad)

Så här tycker lantbrukare om Carbogel

Ewa Jonsson
Västerfärnebo
120 kor

EWA OCH THOMAS JONASON på Hörnsjöfors gård, Västerfärnebo, har använt Carbogel ett halvår. Ewas erfarenheter:

"Funktionen är klockren. När vi ser att en kalv behöver det någon gång så ger vi Carbogel direkt och sedan i 2 dagar i rad. Vi ser skillnad på resultatet nästan med en gång. Samtidigt kompletterar vi med att ge elektrolyt. Vi kan konstatera att Carbogel är en bra produkt."

Kjell Eriksson
Dals Rostock
200 kor

Hos **KARIN ERIKSSON** på Ingårps Lantbruk, Eksjö, är det ca 20 kalvningar i månaden. Karin säger:

"Sedan vi började köpa Carbogel för ett halvår sedan har vi använt produkten ett antal gånger. Så snart vi ser spår av problem ger vi Carbogel 1-2 gånger. Det blir snabbt stopp. Produkten fungerar som utlovat och vi kan rekommendera Carbogel."

Ekholmens Lantbruk har använt Carbogel ett halvår. **KJELL ERIKSSONS** erfarenheter:

"Carbogel fungerar bra. Den stoppar snabbt upp problemen. Vi har ca 250 kalvningar om året och det blir ett antal som behöver hjälp. Så fort vi ser spår av att det är problem så sätter vi in Carbogel. Det är nästan så att kalvarna tycker det smakar gott. Vi kompletterar alltid med att ge elektrolyt."

Kjell
Eriksson
Dals Rostock
200 kor

Per Berglund
Torsåker
35 kor

PER BERGLUND

"Vi har varit tvungna att prova Carbogel på en kalv som blev lös i magen. Vi använde Carbogel enligt instruktionen i två dagar sedan var kalven frisk. Utvecklingen var nästan exakt som produktinformationen utlovade."

Vattenkar eller vattenkoppar på betet?

En fördel med vattenkar är att de ger tillgång till mycket vatten på en gång, och en fördel med vattenkoppar är att de kan vara lättare att hålla rena.

- Om du väljer vattenkoppar, välj alltid minst två, och helst ännu flera vattenkoppar. Har du minst två, så är det en större trygghet. Om du skulle missa att en av vattenkopparna krånglar, så får djuren ändå vatten från den andra koppen.
- Välj vattenkoppar med högt flöde till korna, t ex DeLaval vattenkopp **S22**. Det är en kopp som är lätt att hålla ren då den är tillverkad i rostfritt stål. Den ger också högt flöde, 22 liter i minuten om du har tillräckligt flöde ut till koppen.
- Om du föredrar en gjutjärnskopp finns DeLaval vattenkopp **C20**, som också kan ge mycket vatten, upp 20 liter i minuten.
- Till ungdjur, kalvar och köttdjur är DeLaval vattenkopp **C10** ett bra alternativ. Det är en gjutjärnskopp som ger upp till 10 liter i minuten.

Ett bra vattenkar är **P400**, artnr 90561115, ett 400 liters kar tillverkat i UV-beständig plastmaterial av hög kvalitet. Vattenkaret är enkelt att rengöra tack vare ett stort dräneringshål. Samma typ av vattenkar finns även i 600 och 1000 liters storlek. Karet kan kompletteras med flottör. Beställ via DeLaval servicetekniker eller webbutik och få fraktfri hemleverans. Eller handla i återförsäljande butiker.

TIPS OCH FÖRSLAG

när det är dags att ha djuren ute med elstängsel

När du behöver det mest kraftfulla nät-aggregatet

Har du mycket gräs vid nätet så är en hjälp att införskaffa ett bland de mest kraftfulla nät-aggregat som finns på marknaden, DeLaval nät-aggregat E250M – och som nu är prissänkt.

- E250M ger en laddningsenergi på 25 Joule. Utgående spänning indikerar via LED display. Detta aggregat har blivit så populärt och produceras nu i så stora serier att vi har kunna sänka priset, artnr 86167601.

Om du har batteri-aggregat i någon beteshage – byt till ett nytt strömsnålt aggregat och kombinera med solcell

Med ett strömsnålt batteriaggregat får du längre batteritid. Kombinerar du det med solcell får du ännu längre batteritid. Solceller är nu prissänkta.

- Med batteriaggregat ESE50B får du ett kraftfullt aggregat, med energisparfunktion, för medellånga och långa stängsel. Aggregatet ger 4,8 Joule och det kostar 3 303 kr exkl moms, artnr 86157201. En 20 watt Solcellspanel (artnr 86674902) är lämplig till detta aggregat. För att få praktisk lösning rekommenderar vi portabel aggregatlåda, artnr 94247023, och solcellsfäste artnr 86675001 + artnr 94247024.

Bra el-stängsel-aggregat för inväjningsfålla för kalvarna

Ett bra mindre elstängselaggregat, inte så starkt så de blir rädda är DeLaval nät-aggregat 30M, som ger 3,0 Joule, artnr 94300010. Kalvar är mindre till växten så ha 3 trådar på inväjningsfållan så de direkt får kontakt och respekt för stängseltråden.

När du gör flera tillfälliga fållor

Ett enkelt och snabbt sätt att få upp fållor är att utnyttja DeLaval glasfiberstolpe. En stolpe av bra kvalitet som håller sig slät (ingen risk för glasfiber i handen). Stolpen är lätt att flytta och lätt att montera.

Få koll på att hela elstängslet fungerar bra när det blir dags att släppa ut djuren

Sätt på strömmen, kolla först jordningen och gå sedan runt stängslet och kolla med stängseltestare att du har minst 6 000 Volt runt hela stängslet. En bra testare är DeLaval digitala voltmeter, artnr 90632072.

- När du testar jordningen, kortslut stängslet ca 100 m från aggregatet genom att sätta ett spett i marken och luta den mot stängslet. Mät med den digitala voltmeter mellan jordspett och ner i jorden. Mätapparaten ska visa max 300 Volt, och är det högre så behövs åtgärd.

Ett bra hjälpmedel att spänna upp tråden med är trådspännare Star, för ett 2-pack, artnr 94247022.

När spengummin har passerat 2 500 mjölkningar har de passerat bäst-före-dagen

Vi har intervjuat **Henrik Norberg** om hans erfarenheter när det gäller spengummi. Henrik har jobbat som ladugårdsförman på Hamra Gård i många år.

Vad händer med spengummi efter 2 500 mjölkningar?

Spengummin fungerar optimalt i 1 500 mjölkningar och fram till 2 500 mjölkningar är de tillräckligt bra, men sedan har de passerat bäst-före-dag. Om du ska kunna få koll på vad som händer efter 2 500 mjölkningar så måste du gå in och följa det via mätningar och via datorprogram. Jag har sett vad som händer, och det är att flödet sjunker och mjölkningstiden ökar. Följer man det noga kan man även se att läppen längst upp på spengummit blir tröttare och där kan man få ett luftläckage in till spenen, man får ett så kallat skadligt slip. Det kan man höra som ett pysljud.

Vad innebär det praktiskt att mjölkflödet minskar efter 2 500 mjölkningar?

Det blir en försämrad urmjölkning, det tar längre tid att mjölka, och risken för mastit ökar och även risken för utdragna spenspet-sar ökar. Det är helt enkelt oekonomiskt att dra ut på byte av spengummi. Mjölkar man i grop eller i uppbundet stall så blir ju även arbetstiden längre. I en mjölkrobot går kapaciteten ner i antal mjölkningar per dygn. När jag analyserar data från mjölkgårdar så är rätt bytesintervall på spengummin bland det första jag kollar. Annars kan ju andra förbättringsåtgärder bromsas på grund av att spengummin passerat bäst-före-dag.

Kan man på något sätt se med egna ögon vad det innebär med att spengummi passerat bäst-före-dag?

Tittar man noga och tar hjälp av förstoringsglas kan man se att det blir små sprickor. Dessa är alls inte bra. När disken går så är det svårt att få helt rent i dessa små sprickor, men de är tyvärr stora nog för att kunna gömma farliga mastitbakterier. Och

GummiDirekt
Gummileveranser direkt hem till dig

DeLaval GummiDirekt - gummileveranser direkt hem till gården

- ✓ Leverans 2 gånger/år - vår och höst
- ✓ Respektive leverans innehåller aktuella delar enligt rekommenderade bytesintervall
- ✓ Du får optimal funktion på mjölkningen året om
- ✓ Starkt reducerat pris: 35-40 % rabatt

Regelbundna gummibyten ger dig optimala förutsättningar:

Bättre juverhälsa
Säker drift vid mjölkning – bra mjölk kvalitet
Mjölkar lika snabbt hela tiden

Öppettider vardagar 08.00-16.30

Tel GummiDirekt 08-550 295 17

E-post gummidirekt@delaval.com
Eller kontakta din lokala DeLaval Servicetekniker.

som sedan kan hamna på kons spene. Vi diskar ju med hett vatten, i 80 grader varmt vatten och med skarpt diskmedel, allt för hålla rent och att så bra som möjligt få bort bakterier. Samtidigt så påverkar det heta vattnet och diskmedlet spengummin så att livslängden blir begränsad.

Det man kan se med ögonen är ju att spengummin blir deformerat, att det blir ovalare. Man kan också, om man tränat på det, känna på spengummit när spänsten och elasticiteten avtagit. Det blir ett stelare gummi, funktionen avtar och därför blir det efterhand sämre urmjölkning.

Om man satsar på hög mjölkavkastning, vad är ditt råd när det gäller spengummi och service?

Tumma inte på någonting! Regelbunden service är a och o. Att byta spengummin enligt rekommendation är ett måste. Gör det för kons bästa och gör det för din egen ekonomiska bästa. Måste du spara, spara på något annat!

Med egen erfarenhet och med kollegor som du pratat med, varför drar man ibland på byte av spengummi?

Det är tiden som fattas och det är jobbigt. Kan ske ibland dålig planering och prioritering.

Hur ska man planera byte av spengummi så det blir av i rätt tid?

Ha fasta rutiner och planera in i god tid in

tid när du ska byta. Är det en större anläggning sårekommenderar jag att vara mer än en, helst flera personer. Det blir både lättare och roligare när man är flera personer. Jag räknade en gång på en anläggning som hade 24 mjölkorgan, att då skulle man dra ur 96 spengummin, och dra i 96 spengummin. Klart att man då behöver vara flera personer.

Har du tillgång till driftsledningsprogrammet DelPro™, i de nyare versionerna, så kan du aktivera servicepåminnelse för att få meddelande när det är dags att byta, och du kan även få en påminnelse en vecka i förväg. Annars fungerar det givetvis även lika bra att planera in tid i en vanlig kalender.

Förbered dig inför byte av spengummi, inventera i god tid så att du har spengummi hemma. Har du, som de flesta, leverans via GummiDirekt så ska du normalt ha spengummi hemma. Kolla av för säkerhets skull och saknar du spengummi ring direkt GummiDirekt och begär leverans. Har du hjälp av DeLaval servicetekniker, så boka honom i god tid för spengummibyte.

Jag måste också få fram att det här med att ta rätt spengummi ifrån eget lager, att alltid ta det som är äldst. Ett bra tips är att skriva datum på paketen när du får hem spengummileveransen, då ser du vilket som är äldst. Förvara också alltid spengummi mörkt och svalt – aldrig i vakuumpumpsrummet eller likande varm plats. Tänk dig att det är lite som färskvaror som du har i kylskåpet. En fördel med direktleverans via GummiDirekt det är att då får du alltid färskaste möjliga spengummin hem till gården.

Vad är dina tips för att göra spengummibyte lite enklare?

Om jag listar dem så är det förutom att i förväg ha gjort planering som jag tidigare nämnde:

- Lägg spengummin i varmt vatten några minuter, varmvatten upp till ca 60 grader. Då är gummit mycket mjukare att jobba med.
  - När du ska ta av gamla spengummin kan du även lägga hela spenkopparna med spengummin i varmt vatten. Sedan är det lättare att trycka och dra av spengummin.
  - Är det många mjölkorgan, ha personal till hands och fördela ut jobbet.
  - Har du VMST™, investera i en extra omgång spenkoppar (OBS har du en höger och en vänster maskin så måste du ha dubbel uppsättning). Nu kan du lugnt sätta på nya spengummi i förväg.
  - Det finns ett verktyg för korta VMST™ spengummin som du bör ha. Det är lättare att sätta på nya spengummin med detta verktyg.
  - Även på andra gårdar där det är flera mjölkningsorgan så är det praktiskt att ha en extra uppsättning spenkoppar med spengummi på. Om något händer vid mjölkningen med ett av mjölkningsorganen, så kan du snabbt mjölka vidare med hjälp av den extra uppsättningen som du har förberett.
- Tills sist, byt alltid efter 2 500 mjölkningar, det är bäst för mjölkproduktionen och därmed för ekonomin, och det är bäst för korna!

Webbutiken gör det enkelt att få hem varor

Peter Edholm handlar varor till mjölkproduktionen i kökets lugna vår.

Gården producerar ekologisk mjölk och har ca 80 årskor.

Höga kusten i Ångermanland ger sin egna förutsättningar för jordbruk och mjölkproduktion. Det är ett vackert landskap med höga berg och ofta mindre åkrar däremellan skapat av en ständig landhöjning. 8 mm höjer sig landet per år, och om du skulle vara lantbrukare i 40 år så blir det ca 0,3 m!

Peter Edholms gård ligger i Nordingrå, Höga kusten i Ångermanland. På Peters marker är det kuperat och en del mindre åkrar. Ibland får man anpassa maskinparken efter förutsättningarna berättar Peter. Till exempel har Peter två gödseltunnor. En större när det är längre avstånd och jämnare fält, och en mindre som används när det är kuperat och mindre fält. Med en mindre tunna undviker man risken att tippa runt när man kör i branterna.

Peter har varit mjölkbonde i 30 år, och mjölkproduktionen har efterhand byggts ut, senast med nytt lösdriftsstall år 2006. På gården finns det ca 80 kor och mjölkningen sker i ett 2 x 4 Tandemstall. Peter är EKO produ-

cent och har en bra produktion, ca 10 000 kg per ko och år.

På undran varför det är mjölkgrup och inte mjölkrobot så är svaret att kravproduktion förutsätter produktionsbete. Mjölkrobot och produktionsbete tror Peter är svårt att kombinera pga korna i stor utsträckning blir kvar på betet och måste hämtas hem. När det är dags för korna att beta på produktionsbete så ligger de drygt 1 km bort.

Peter säger att normalt är förutsättningarna för att producera vall bra på hans åkrar här på Höga Kusten. Det har blivit bra ensilage de sista åren. Hälften läggs i plansilo och hälften får bli rundbalar.

Ägare: Peter Edholm**Antal kor:** 80 årskor ekologisk produktion**Mjölkningsanläggning:** Tandem**Avkastning:** 10 000 ECM

Webbutiken gör det enkelt

Peter vill köpa det mesta från en och samma webbutik. – Ibland är det lite knepigt att hitta just det jag söker. Jag kommer inte alltid ihåg exakt vad produkten heter i webbutiken. Men jag har hittat en väg som går snabbt, berättar Peter, det är att kolla tidigare beställningar och kolla på artikelnummer och beteckning. Peter berättar också, för att göra det enkelt och snabbt att beställa på DeLaval webbutik så sparar han ner lösenordet på datorn och snabbt är han inne i butiken.

Vi från Stalltipset tipsar vid besöket att använda sig av tecknet * när man söker i webbutiken. Om man t ex ska söka träskافت så kan man skriva *skافت* och då får man fram träskافت, spannborste långt skافت, med flera. Tecknet * betyder ungefär att ta med alla bokstäver som finns före respektive efter det ord man skriver.

Höga kusten ligger inte centralt i Sverige, men ändå tar det bara tar ca 5 arbetsdagar

från beställning till leverans och det tycker Peter är imponerande. Till exempel om Peter beställer måndag förmiddag kan leveransen komma på fredag samma vecka. Peter beställer ca varannan månad.

Sista fråga till Peter är vilka produkter som är mest vanligt att han köper när han lägger beställning. Svaret blir att det dels är det som löpande går åt som diskmedel, spendopp, torkpapper, mjölkarhandskar, silfilter, mm. Dels är det behov som kommer upp då och då som t ex skrapskافت, vattenkoppar, elstängsel, med mera. Nästan allt som behövs i mjölkproduktionen finns i DeLaval webbutik.

DELAVAL WEBBUTIK

Leveranser direkt hem till dig

- ✓ Gör beställningen när du vill
- ✓ Fri frakt vid leveranser över 2 000 kr (exkl moms)
- ✓ Snabba och säkra leveranser
- ✓ Faktura med 30 dagar netto

Du loggar in med **Användar-ID** och **lösenord**. När du är inloggad är du inne på ditt eget kundkonto hos DeLaval. Leveransadress är klar. Det är enkelt att beställa när man väl är inloggad

- Du får fråga om inloggningsuppgifter skall sparas när du loggar in
- Väljer du att spara, så kommer du snabbt in i webbutiken nästa gång du går in

Om du saknar inloggning, kontakta **orderservice.sverige@delaval.com** så återkommer de med inloggningsuppgifter.

Har du frågor om produkter i DeLaval webbutik så har du kontaktuppgifter inne i webbutiken under **Frågor & Kundtjänst**
Telefonnummer: 08-550 295 17

Robusta arbetskläder för lantbrukare! 2017 års kollektion

Rätt kläder för uppgiften har varit fokus vid framtagningen av DeLaval's nya kollektion. DeLaval's arbetskläder är uppdaterade och förbättrade på en rad viktiga punkter.

Designade för hårt och tufft arbete

Alla våra kläder är designade för bästa arbetskomfort. De passar både för män och kvinnor. De har designats för högsta flexibilitet. Arbetskläderna har också fått en ny design beträffande utseende och färger. De är snygga och färgerna är fräscha.

Detaljerna som gör skillnad

Kläderna är numera sydda med 3 st starka sömmar, det borgar för hög slitstyrka. De har många fickor så att du får med dig det du behöver och de har även blyxtlås som fungerar smidigt, det är rejäla och starka blyxtlås i 2017 års kollektion. Kläderna är utrustade med Teflonbehandling, allt för att få bästa vattenskyddande effekt.

Brett sortiment

I kollektionen finns byxor, jackor, overaller samt stövlar. Mjölkaroverallen med vattenskyddande ben och armar är en klassiker som nu är uppdaterad till senaste design. Vårt att nämna är också vår Easydress som är en overall med dubbla blyxtlås som går ända ned i benen. Detta gör det enkelt att ta på och av, även med stövlar på.

DeLaval
T-shirt

DeLaval
snickar-
byxa

DeLaval
mjölk-
overall

DeLaval
arbetsjackska
och -byxa

DeLaval
easydress

DeLaval
vinterjackska

DeLaval
softshell-
jackska

DeLaval stallkamera FMC-IP1

Ulf Johansson nappade på servicetekniker Johan Månlyckes förslag att installera DeLaval stallkamera. Han installerade två och funderar nu på en tredje.

Färre vändor till stallet tack vare DeLaval stallkamera

Ulf Johansson har 50 amkor av rasen Simmental och föder upp kalvar och säljer dem som livdjur. Kalvningsperioden är alltid hektisk med många vändor ner till stallet. Ulf har länge haft en kamera med kort räckvidd men som han kunde koppla upp mot TVn i boningshuset och det sparade lite spring. Men när servicetekniker **Johan Månlycke** visade Ulf den senast modellen av DeLaval stallkamera med IP uppkoppling som kan kopplas upp både mot telefon och plattor och som man kan komma åt varifrån man vill, nappade Ulf och bytte den gamla kameran mot två nya. Med en kamera på varje sida av stallet har Ulf full kontroll.

Enklare arbetsdag med rätt utrustning

– Det känns jättebra att kunna titta till vad som händer i stallet precis när jag själv vill oavsett var jag är. Nu kan jag åka ut på kortare ärenden och känna mig trygg för att jag kan titta till i telefon när som helst och snabbt vara på plats igen om det behövs. Det är skönt att slippa några av turerna till stallet och istället kunna gå när det verkligen händer något. Nu startar snart kalvningarna för säsongen och jag funderar allvarligt på att installera en tredje kamera över foderbordet också, berättar Ulf. Ibland tar sig kalvar upp på foderbordet. Kommer de inte snabbt därifrån blir det gödsel i fodret och då måste det snabbt städas bort. Med en stallkamera till kan jag ha kontroll även över det. Mitt arbete blir lite enklare tack vare stallkamerorna.

Lättare arbetsdag med ny upprullare

En annan investering som gjort Ulfs arbetsdag lättare är en upprullare från DeLaval. Den nya upprullaren fördelar fodret till de båda sidorna av foderbordet så pass bra att Ulf räknar med att slippa cirka 50 timmars arbete som han tidigare la på att sopa fodret fram till djuren. – Det känns redan bättre i rygg och armar på de månader sedan upprullaren installerades, konstaterar en nöjd Ulf.

Med en stallkamera på varje sida av stallet har Ulf full koll på djuren.

Ulf kan ta en titt i stallet genom telefonen var han än är.

FAKTA
OM

EKHAGA, Dänningelanda

Ägare: Ulf Johansson
Antal djur: 50 amkor
Ras: Simmental

Var där – var du än är!

Kameran ger både frihet och framför allt trygghet. Kameran är enkel att installera, den är också trådlös. Du kan befinna dig vart som helst och ändå ha kontakt med din gård och dina djur. Du får en kontroll hur det fungerar med både djur och maskiner

Den nya kameran bygger på den senaste IP tekniken. Vilket ger en enklare installation och handhavande. Du kan se dina djur eller utrustning via datorn/surfplatta eller smart phone vart du än befinner dig.

Fördelarna är många:

- ✓ Du ser direkt om något problem uppstår, och kan därmed snabbare ta beslut om vad som behöver åtgärdas i stallet.
- ✓ Kameran är trådlös och kopplas via routern. IP tekniken ger en klar bild i HD-kvalitet, du kan göra inspelningar och/eller använda den med rörelsedetektor, Kameran har givetvis ljudöverföring.
- ✓ Kameran kopplas via din router vilket gör att inget särskilt abonnemang behövs, du kan se dina djur via din telefon/läsplatta/dator vart du än är i världen utan extra kostnad.

- ✓ Du bestämmer vem som ska kunna följa dina djur, enbart du själv eller familjemedlemmar eller medarbetare. Med varje kamerautrustning följer en app och en personlig kod som du öppnar upp appen med.
- ✓ Du kan bygga ut systemet med flera kameror, vilket gör att du kan, i stort sett, ha översikt på alla dina djur, och framför allt den känsliga delen som kor som ska kalva. En kamera monteras så att du tydligt kan se kon som ska kalva. Det innebär att du snabbare kan sätta in rätt åtgärder om något ser ut att kunna gå fel.
- ✓ En annan kamera kan övervaka din tekniska utrustning, mjölkningsstall, VMS™, foderutrustning, vagn eller mixer.

Stallkamera ger en ökad trygghet

Kalvningsperioden skulle just komma igång när **Clas Helgestrand** var på MILA mässan i februari 2015. I DeLaval's monter demonstrerades stallkameran FMC-IP och det väckte Clas intresse. Även om han och hans fru **Ebba** inte har så många djur så blir det ändå mycket spring i stallet när korna ska kalva.

Clas åkte hem med en kamera och satte upp den i stallet hos de nio Dexter korna.

– Det kändes perfekt att kunna övervaka utan att behöva springa ut till stallet. Tidigare sprang vi ut många gånger om dagen. Nu går vi fortfarande ut men nu kan man sitta och äta frukost i lugn och ro och ha koll ändå. Det är lite lyx att bara behöva springa ut när det faktiskt är något på gång. Vi har till och med haft vänner över på middag och samtidigt övervakat en kalvning som kon klarade jättebra själv. Vi behövde inte gå ut och hade ändå full kontroll över att allt var som det skulle med djuren.

Lever sitt drömliv

Clas och Ebba köpte den gamla skånska gården Nya Klämman för 23 år sedan. Det var Clas som hittade den av en slump. Då var det helt nergånget och övervuxet men han

såg möjligheterna och läget var så fint att han tog reda på ägaren och fick köpa. Renoveringsarbetet har tagit sin tid men nu är det ett litet paradiset med beteshagar, dammar med kräftor, landningsbana för Clas sportflygplan och åkrar som räcker för att odla foder till djuren.

Vi trivs fantastiskt bra på våra 19 hektar mark och självklart måste vi ha djur för att hålla markerna öppna. Vi började med får men vi ville prova på något annat. 2010 kom vi i kontakt med nötköttsrasen Dexter. Det är en irländsk ras från 1800-talet. De är små och användes ofta att ta med på segelfartyg för att de har så bra lynne och är lugna, berättar Clas.

Dexter – en charmig liten nötdjurras

Och visst är de små, nästan i ponnystorlek, och charmiga. Clas och Ebba har 16 djur totalt. Nio kor, två kvigor och två tjuror och två stutar och en kalv. Ytterligare 8 kalvar är på gång. Familjen säljer kalvarna som livdjur och alla som blir kvigkalvar är redan tingade. Clas har varit delaktig i att starta upp en ras-

Clas och Ebba Helgestrand föder upp Dexter-kor. De använder DeLaval stallkamera under kalvningsperioden.

FAKTA
OM

NYA KLÄMMAN, Ystad

Ägare: Clas och Ebba Helgestrand

Antal djur: 16 djur

Ras: Dexter

Areal: 19 hektar

förening för Dexter och han märker att intresset för rasen växer i Sverige.

– Dexter är en ras som växer långsamt men köttet blir fantastiskt gott, berättar Clas. Köparna kan ha helt olika målsättningar. Vissa vill bygga upp större besättningar men de flesta vill bara ha några stycken. Det är inte ovanligt att pensionerade mjölkproducenter som vill ändå vill ha lite djur på sina marker köper några Dexter.

Avsändare:
DeLaval Sales AB
Box 21
147 21 Tumba

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Adresserad
direktreklam

Henrik på Hamra Gård får guldmedalj av Kungen

Mjolk av högsta kvalitet från
ladugårdar i utvecklingens framkant

Henrik Norberg, Tumba, belönas med LRF Mjölks Guldmedalj för att ha levererat mjolk av högsta kvalitet under 23 år. Den 27 mars tar han emot medaljen ur Kung Carl XVI Gustafs hand vid en ceremoni i Stockholm.

– Guldmedaljen ser jag som en bekräftelse på att jag gjort ett bra jobb och varit noggrann. Att jag har producerat ett livsmedel på ett bra sätt och tagit väl hand om djuren, säger Henrik Norberg.

Henrik Norberg är uppvuxen i Härnösand. Efter lantbruksskola började han 1982 på Hamra Gård, DeLavals försöksgård utanför Stockholm. Han avancerade snabbt till biträdande förman. Efter pauser för lumpen och ytterligare lantbruksstudier återvände han till Hamra. På grund av astma och allergi jobbar han nu på företagets kontor ett stenkast bort, som on-line rådgivare inom robotmjölkning med en starkt växande kundkrets.

– Hamra försöksgård är en spännande arbetsplats. Varje år kommer runt 3 000 personer på besök. Vi har tre ladugårdar och 250 kor som vi kan mjölka på sju olika sätt, allt från handmjölkning i en spann till den senaste robottekniken. Det är roligt att vara med och bidra till forskningen och samtidigt kunna producera ett viktigt livsmedel, säger Henrik som med sin kunskap och erfarenhet bidrar till utvecklingen robotmjölkning.

Runt 14 personer jobbar med korna på Hamra gård och trots att förutsättningarna är så speciella har man alltså under Henrik Norbergs ledning och i många år lyckats producera mjolk av högsta kvalitet.

– Man måste tänka sig för i alla steg, inte minst här eftersom vi testar nya utrustningar och mjukvaror. Det förutsätter ett kvalitetsmedvetande. Konsumenterna måste kunna känna sig trygga med det de köper. Jag är själv kräsen och skulle aldrig leverera något som jag inte vill dricka. Mjölkgårdarna brukar kallas motorn på landsbygden och i snitt ger varje gård fem arbetstillfällen i olika led, till chaufförer, veterinärer, lokala verkstäder, på mejeriet, i foderbranschen och liknande. Att nu kunna jobba vidare för att hjälpa mjölkgårdarna som rådgivare är en intressant och rolig utveckling av karriären, tycker Henrik.

I Stockholm belönas även **Susanne** och **Björn Anderson**, Vallentuna, **Elizabeth** och **Tom Rydström**, Drottningholm, och **Roland Sahlström**, Rimbo. Vid årsskiftet fanns det 46 mjölkgårdar i länet.

Fakta om Guldmedaljen:

Guldmedaljen är den högsta utmärkelse som LRF Mjolk delar ut för att premiera mjölkens kvalitet. Kriteriet är att man ska ha levererat mjolk av bästa kvalitet i minst 23 år. Ända sedan starten 1958 har medaljen överlämnats av en representant från kungahuset. I år delas Guldmedaljen ut till 39 mjölkbönder. Läs mer på www.lrf.se/guldmedaljen

